

Stenografični zapisnik

devete seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 6. oktobra 1888.

Navzoči: Prvosednik: Deželni glavar dr. Josip Poklukar. — Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: Knezoškof dr. Jakob Missia, baron Oton Apfaltrern, grof Ervin Auersperg, dr. Jurij Sterbenec, baron Alfons Zoiss.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika VIII. deželno-zborske seje 1. oktobra 1888.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 55. Poročilo deželnega odbora o potrebnih preuredbah deželno-zborskega sklepa dné 21. januarja 1888 gledé zopetne zgradbe deželnega gledišča.
4. Ustno poročilo finančnega odseka o tem, da se v deželni prisilni delalnici v Ljubljani ustanovi služba duhovnika (k prilogi 48.).
5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji šolskega odseka obrtne nadaljevalne šole v Kočevji za podporo.
6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Katarine Kurent, vdove glavnega odgonskega sprevodnika v Ljubljani, za podaljšanje njene miloščine.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Krškega gledé podpore za napravo držajev ob Mirnski okrajni cesti.
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Krškega gledé podpore za preložitve klanca na Selah.
9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Metliškega gledé preložitve okrajne ceste Verčice-Semič-Černomelj in uvrstenja med deželne ceste.

Stenographischer Bericht

der neunten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 6. Oktober 1888.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: K. k. Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Otto Baron Apfaltrern, Erwin Graf Auersperg, Dr. Georg Sterbenec, Alfons Baron Zoiss.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolls der VIII. Landtags-Sitzung vom 1. Oktober 1888.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 55. Bericht des Landesausschusses über die nothwendigen Abänderungen des Landtagsbeschlusses vom 21. Jänner 1888 betreffs des Wiederaufbaues des landschaftlichen Theaters.
4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Creirung eines Seelsorgerpostens an der Landeszwangsarbeitsanstalt in Laibach (zur Beilage 48).
5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Schulausschusses der gewerblichen Fortbildungsschule in Gottschee um Subvention.
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Hauptstuhführerwitwe Katharina Kurent in Laibach um Verlängerung ihrer Gnadengabe.
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses von Gurkfeld um Subvention zur Herstellung von Geländern an der Neudegger Bezirksstraße.
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses von Gurkfeld um Subvention zum Zwecke der Umlegung einer steilen Straßenstrecke in Sela.
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses von Wöttling bezüglich Umlegung der Bezirksstraße Wertschitsch-Semitsch-Tschernembl und Einreihung unter die Landesstraßen.

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji podobčine Visoko, okraja Kranjskega, gledé podpore za nov most čez Kokro. 11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva v Želimljah, da bi se izbrisalo posojilo za zgradbo ceste iz Studenca na Golo. 12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Vojskem, okraja Logaškega, gledé podpore za popravo ceste. 13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Janeza Pintareli iz Ajdovščine za podporo vsled škode po povodnji. 14. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Vinica, da se prekliče prepoved namakanja konopelj v Kolpi. 15. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora v Trebnem, da bi se cesta Radna - Mokronog - Mirna - Velika Loka do državne ceste uvrstila med deželne ceste. 16. Ustno poročilo upravnega odseka o statutu in programu za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu (k prilogi 39.).	10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Untergemeinde Waisach, Bezirk Krainburg, um Subvention zur Herstellung einer neuen Brücke über den Kanterfluß. 11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Želimlje um Nachsicht des für den Straßenbau Brunndorf - Golo erhaltenen Vorschusses. 12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Vojsko, Bezirk Loitsch, um Subvention zur Herstellung einer Straße. 13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Johann Pintareli von Haidenschaft um Subvention anlässlich der Beschädigungen in Folge Überschwemmung. 14. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Weiniz um Aufhebung des Verbotes des Einweichens von Hanfstauden im Kulpafuße. 15. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses in Treffen um Einreihung der Straße Radna - Rassenfuß - Neudegg - Großlaß bis zur Reichsstraße in die Kategorie der Landesstraßen. 16. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses betreffend das Statut und Programm der Landes - Wein-, Obst- und Ackerbauschule in Stauden (zur Beilage 39.).

Seja se začne ob 10. uri 45 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 45 Minuten vormittag.

Deželni glavar:

Otvorjam séjo in potrjujem sklepčnost slavnega zbora. Gospoda tajnika naprosim, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika VIII. deželno-zborske seje 1. oktobra 1888.**1. Lesung des Protokollses der VIII. Landtags-sitzung vom 1. Oktober 1888.**

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik VIII. seje v nemškem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der VIII. Sitzung in deutscher Sprache.)

Deželni glavar:

Je kaj spomniti proti ravnokar prečitanem zapisniku zadnje seje?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izrekam, da je zapisnik potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Naznaniti imam, da je gospod poslanec dr. Sterbenec telegrafičnim potom uradno naznanil, da je zadržan priti k današnji seji in prosi to naznaniti tudi dotičnemu odseku.

Predsedstvu deželnega zbora so došle sledeče prošnje:

Gospod poslanec Stegnar izroča prošnjo društva „Národna šola“ v Ljubljani za podporo za nabavo učil ljudskim šolam.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Murnik izroča sledeči prošnji:

Slovensko dramatično društvo v Ljubljani prosi podpore.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Patriotischer Landes-Hilfs-Berein für Krain in Laibach bittet um eine Unterstützung.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Mosché izroča sledečo prošnjo:

Mehrere Kaufleute in Laibach bitten um Revision des Landesgesetzes betreffend die Landesauflage auf gebrannte geistige Flüssigkeiten.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Višnikar izroča prošnjo društva „Dijaška in ljudska kuhinja“ v Ljubljani za podporo.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Pakiž izroča prošnjo občine Velike Poljane za podporo za napravo vodotoka.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kavčič izroča prošnjo Ane Juh, učiteljeve udove v Rakitniku za denarno podporo.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Jaz izročam sledeče prošnje:

Krivec Jakob, Grundbesitzer in Zmernjavaš und Genossen bitten um Verfügung, daß einige Grundparzellen durch einen Geometer vertheilt und im Grundbuche mit neuer Fогlien-Eröffnung umschrieben werden.

Ta prošnja je pač taka, da ne spada v delokrog deželnega zbora in bom uradno naročil, da se ta prošnja vrne.

Dalje predlaga c. kr. okrajno glavarstvo prošnjo občine Ustja za podporo za zgradbo občinske ceste od Ustje do Ajdovščine.

Abgeordneter Deschmann:

Ich bitte um's Wort!

Landeshauptmann:

Herr Deschmann hat das Wort!

Abgeordneter Deschmann:

Es ist gesagt worden, daß diese Petition durch die Bezirkshauptmannschaft an den Landtag geleitet worden sei. Alle Petitionen müssen jedoch durch Abgeordnete überreicht werden und ich möchte bitten, daß strenge darauf gesehen und jede Petition, welche nicht durch einen Abgeordneten überreicht worden ist, zurückgewiesen werde.

Poslanec Lavrenčič:

Prosim besede! Meni je zadeva te peticije dobro znana. Naročil sem sam, naj naredé prošnjo in jo potem pošljejo meni; ali reklo se je, da jo bode okrajno glavarstvo poslalo deželnemu zboru. Sicer gre tu za važno stvar in prevzamem torej priporočanje te peticije in podpis.

Deželni glavar:

S tem je formalni pomanjkljey te prošnje sániran in predlagam, da se izroči peticija finančnemu odseku.

(Obvelja. — Angenommen.)

Nadalje izročam prošnjo županstva v Gorjah in Breznici za podporo za uravnavo Savskih bregov med Bregom in Zaspim.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Pfeifer izroča prošnjo cestnega odbora v Novem Mestu za podporo za cestne potreščine.

(Izroča se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Končno predložim tukaj večjo vrsto prošenj, katere merijo vse na to, da se prenaredi deželni zakon, zaradi pobiranja deželne naklade na žganje, in sicer predlagajo te prošnje trgovci in krčmarji iz sledečih občin: Kranj, Cerklje, Hrastje, Sv. Jošt, St. Jur, Mavčiče, Naklo, Predoslje, Predvor, Rakek, Smlednik, Stražiše, Voglje in Vrhnika.

(Vse te prošnje se izročé finančnemu odseku. — Alle diese Petitionen werden dem Finanzausschusse zugewiesen.)

S tem je končana 2. točka, preidemo torej k 3. točki dnevnega reda.

3. Priloga 55. Poročilo deželnega odbora o potrebnih preuredbah deželno-zborskega sklepa dné 21. januarja 1888 gledé zopetne zgradbe deželnega gledišča.

3. Beilage 55. Bericht des Landesausschusses über die nothwendigen Abänderungen des Landtagsbeschlusses vom 21. Jänner 1888 betreffs des Wiederaufbaues des landchaftlichen Theaters.

Deželni glavar:

Omenjam, da se je priloga 55. šele danes razdelila in vprašam, ali se kaj ugovarja, da se vender precej danes reši v prvem branji?

(Ni ugovora. — Wird kein Widerspruch erhoben.)

Torej predlagam, da se priloga 55. izroči finančnemu odseku.

(Obvelja. — Angenommen.)

Dalje priporočam slavnemu zboru, da se še priloga 56. ki se glasi:

Poročilo deželnega odbora, da bi se v skladovnem okraji Idrijskem se nahajajoča cesta, tako zvana cesta v Ključih, zopet uvrstila med okrajne ceste,

Bericht des Landesausschusses betreffend die Wiedereinreihung der im Concurrencybezirke Idria vorkommenden sogenannten Klücher Straße in die Kategorie der Bezirksstraßen,

katere je tudi že razdeljena, uvrsti za tretjo točko dnevnega reda in se tudi precej reši v prvem čitanji.

(Ni ugovora. — Wird kein Widerspruch erhoben.)

Ker ni ugovora, smatram, da so vsi gospodje poslanci s tem zadovoljni in predlagam, da se izroči priloga 56. upravnemu odseku.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj preidemo k 4. točki dnevnega reda. Prosim gospoda poročevalca, da o njej poroča.

4. Ustno poročilo finančnega odseka o tem, da se v deželni prisilni delalnici v Ljubljani ustanovi služba duhovnika (k prilogi 48.).

4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Creirung eines Seelsorgerpostens an der Landeszwangsarbeitsanstalt in Laibach (zur Beilage 48).

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Ne bodem razkladal važnosti in pomena duhovniške službe v jetnišnicah in zboljševalnicah, ker je vsakteremu znano, da se ravno z nraavnimi in verskimi razlogi največ vpliva na poboljšanje človeka. Zato so tudi v vsih takih zavodih osnovane duhovenske službe. Ko se je pri nas prisilna delavnica napravila, so tudi poskrbeli za duhovniško službo zanjo, a ne da bi jo bili takrat osnovali za stalno, ampak vlada je najela za to nekega Frančiškana pri tukajšnjem redu, kateremu se je dajala iz verskega zaklada primerna nagrada. Ko je prišla prisilna delavnica v last dežele, je dežela plačevati morala te troške in smo jih morali, kakor se gospodje spominjajo iz zadnjega zasedanja, lanskega leta že nekoliko povrniti verskemu zakladu iz deželnega zaklada. Med tem se je naša prisilna delavnica zdavno pomnožila, in ker ne sprejema le domačih, ampak tudi prisiljence iz sosednih nemških in italjanskih pokrajin, je ta služba tim večje važnosti, ker mora duhovnik več biti treh jezikov, da zamore vse prisiljence podučevati, namreč slovenskega, nemškega in italjanskega jezika. Dokler je v tukajšnjem samostanu živel ranjki Keržič, ki je bil vseh teh treh jezikov dobro vešč, je lahko oskrboval službo duhovnika v naši prisilni delalnici. Po njegovi smrti je frančiškanski samostan določil za to službo patra Angelika Hribarja, ki pa ima toliko poslovanja, da mnogokrat ni mogel priti v prisilno delavnico, in da so ga nadomestovati morali mlajši tovariši njegovi, ki pa imenovanih jezikov niso toliko zmožni, da bi mogli nauk svete vere oznanovati v vseh treh jezikih. Deželni odbor je torej mislil ta nedostatek odpraviti in to tembolj, ker smo nasproti onim deželam, katere svoje prisiljence k nam pošiljajo in zanje dobro plačujejo, zavezani skrbeti za to, da dobivajo prisiljenci tudi pouk v krščanskem nauku v svojem materinem jeziku. Deželni odbor je zahteval od Frančiškanov, naj zopet dajo duhovnika, kateri bi mogel to službo vestno in natančno oskrbovati, ali frančiškanski samostan odgovoril je na to, da ima Angelik Hribar drugod preveč dela, kakor da bi zamogel službo v prisilni delalnici opravljati, drugega duhovnika pa, ki bi znal vse tri jezike, nima na razpolaganje. Deželni odbor se je

obrnil do sosednih škofijstev in povpraševal, če bi se dobilo kakega duhovnika, ki bi zamogel oskrbovati to službo, pa ni ničesar dosegel. To je prav lahko verjetno, kajti škofijstva se pri pičem številu duhovnikov bojé, katerega iz svoje škofije izpustiti. Zaradi tega ne moremo misliti, da bi nam iz Gorice ali Trsta kakega duhovnika poslali, ki je vseh treh jezikov zmožen. Deželni odbor je torej začel misliti, bi-li ne bilo umestno, napraviti stalno službo duhovnika za prisilno delalnico, za katero bi se odmerila taka plača, da bi duhovnik mogel živeti; ta služba naj bi se v sporazumljenji z škofijskim ordinariatom razpisala.

Finančni odsek je vse te razloge pretresal in se prepričal, da je deželni odbor res pravo ukrenil s temi nasveti. Deželni odbor je pa tudi sprevidel, da en sam duhovnik, zlasti v zimskem času zaradi premajhne kapelice ne bode mogel službe tako opravljati, da bi mogli vsi prisiljenci pri sv. maši biti, ampak da bode v ta namen treba še druge svete maše; zaradi tega je mislil deželni odbor, naj se poleg ustanovitve lastnega duhovnika da še nagrada 100 gld. tistemu duhovniku, ki bi v zimskem času hodil v prisilno delalnico maševati. Finančni odsek je torej z edino spremembo, naj se služba razpiše v sporazumljenji z ordinariatom, sprejel nasvete deželnega odbora. Za stanovanje tega duhovnika je deželni odbor določil neko postransko poslopje, kjer je bila doslej neka delavnica.

Finančni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. V prisilni delalnici namešča se domači duhovnik in deželni odbor se pooblašča, da v sporazumljenji s sosednimi škofijskimi ordinariati razpiše to službo s stalnimi užitki po 800 gld. na leto, s prostim stanovanjem in kurjavo, in da odda službo s pridržkom obojestranske poluletné odpovedbe, ako se mu ne posreči, v tej zadevi s kakim duhovnim redom skleniti trajno pogodbo.

2. Delalniški prostori v postranskem poslopij se precej prenarade v stanovanje za duhovnika.

3. Za pomočno opravljanje druge sv. maše ob nedeljah in praznikih po zimi se dovoli znesek 100 gld.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

1. Die Bestellung eines Hausgeistlichen im Zwangsarbeits-hause wird beschlossen und der Landesauschuß ermächtigt, die Concursauschreibung dieser Stelle mit den fixen Bezügen jährlicher 800 fl., mit freier Wohnung und Beheizung, zu veranlassen und deren Besetzung im Einvernehmen mit den benachbarten bischöflichen Ordinariaten, unter dem Vorbehalte der beiderseitigen halb-jährigen Kündigung, vorzunehmen, falls es ihm nicht gelingt, dießfalls eine dauernde Vereinbarung mit einem geistlichen Orden zu treffen.

2. Die Adaptirung der Werkstättenräume im Nebengebäude zur Seelsorgerwohnung ist sofort durchzuführen.

3. Für die aus-hilfsweise Ver-sorgung einer zweiten heil. Messe an Sonn- und Feiertagen im Winter wird ein Betrag von 100 fl. bewilliget.

Omenjam pri teh predlogih le še to, da je deželni odbor mislil, — v čemur mu je finančni odsek tudi pritrdil — da ne gre, te službe definitivno uravnati, tako, da bi dotični duhovnik imel po večjem številu let pravico do pokojnine iz zaklada prisilne delalnice, ampak da bi bilo boljše, službo razpisati s stalno nagrado 800 gld., prostim stanovanjem in kurjavo, zato, ker ni misliti, da bi dotični duhovnik ostal v tej službi vse svoje žive dni ali toliko časa, dokler bi zamogel opravljati to jako težavno delo. Z druge strani pa je mislil deželni odbor, da se mu bode posrečilo, z frančiškanskim redom ali morebiti s kakim drugim redom napraviti pogodbo, po kateri bi zamogel kak redovnik to službo prevzeti.

Prosim torej, naj slavni zbor pritrjuje nasvetom finančnega odseka.

Deželni glavar:

Želi kdo besede k zaslišanimi predlogi?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Torej preidemo k glasovanju. Prosim gospode, ki se strinjajo s prvim predlogom finančnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prosim gospode, ki pritrde drugemu predlogu finančnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prosim tiste gospode, ki se strinjajo s tretjim predlogom finančnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ker predlogi obstojé iz več delov, treba glasovanja v celoti. Prosim torej tiste gospode, ki pritrde temi predlogi tudi v tretjem branji, naj blagovole ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

S tem je ta točka rešena in preidemo k 5. točki dnevnega reda.

5. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji šolskega odseka obrtne nadaljevalne šole v Kočevji za podporo.

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Schulausschusses der gewerblichen Fortbildungsschule in Gottschee um Subvention.

Poročevalec ces. světnik Murnik:

Slavni zbor! Finančnemu odseku se je izročila prošnja šolskega odseka obrtne nadaljevalne šole v Kočevji za podporo. V tej prošnji navaja dotični odbor, da se je obrtna nadaljevalna šola v Kočevji otvorila meseca aprila leta 1888, da je odbor že enkrat prosil podporo pri deželnem odboru in da sedaj tudi prosi slavni zbor, da bi mu za leto 1889. dovolil nekoliko podpore. V vsej tej prošnji ni nobenega razloga navedenega, iz katerega bi se dalo sklepati, koliko podpore prav za prav potrebuje ta šola iz deželnega zaklada. Poizvedelo se je pa po drugih

potih, da bode potrebovala enako podporo, kakor druge šole, namreč 120 do 150 gld. Za leto 1888. pa jej je dovolil že deželni odbor, kakor drugim enakim šolam, iz kredita, vstavljenega v proračunu deželnega zaklada za pouk v obrtnih šolah, ono svoto, katero je še ta šola potrebovala in katera ni bila pokrita iz državne podpore in od občine. Finančni odsek je bil mnenja, da bi se ta prošnja ravno tako, kakor vse druge enake izročila deželnemu odboru, da bi ta na podlagi izkaza potrebščine tudi za leto 1889. omenjeni šoli dovolil primerno podporo.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja šolskega odbora obrtne nadaljevalne šole v Kočevji se izročita deželnemu odboru z naročilom, da tudi tej šoli, kakor drugim enakim, dá podporo iz kredita za obrtni pouk v deželnem zakladu dovoljenega.

(Obvelja. — Angenommen.)

6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Katarine Kurent, udove glavnega odgonskega sprevodnika v Ljubljani, za podaljšanje njene miloščine.

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Hauptstuhführerswitwe Katharina Kurent in Laibach um Verlängerung ihrer Gnadengabe.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Katarina Kurent, udova odgonskega sprevodnika Antona Kurenta, stanujoča v Ljubljani se je obrnila letos zopet, kakor lanskega leta do slavnega deželnega zbora, da bi ji milostno dovolil ono podporo, katero je imela do 19. februarja minolega leta, namreč znesek 100 gld. Lanskega leta je slavni zbor uslišal prošnjo in je Katarini Kurent dovolil miloščino v znesku 100 gld. s to opombo, da se ji bode ta v polni meri šele takrat izplačala, ako pritrjuje temu tudi prizadeta Štajerska dežela. Deželni odbor Štajerski je naznanil našemu deželnemu odboru z dopisom 7. februarja 1888, da privoli, da se Katarini Kurent izplača miloščina v celem znesku 100 gld. za eno leto, to je od 19. februarja letošnjega do 19. februarja prihodnjega leta, in da bode Štajerska dežela povrnila Kranjskemu deželnemu odboru na njo spadajoči znesek. Anton Kurent je bil odgonski sprevodnik 21 let in leta 1874 dovolil je slavni zbor njegovi udovi, katera je imela 4 mladoletne otroke, miloščino 100 gld. s to opazko, če prezame na Štajersko deželo spadajoči del tudi dežela Štajerska. Na podlagi tega, leta 1874 storjenega sklepa je dežela Štajerska plačevala na leto 72 gld. 42 kr. in dežela Kranjska 27 gld. 58 kr. udovi in njenim otrokom. Dežela Štajerska plačevala je torej $\frac{21}{29}$, Kranjska pa $\frac{8}{29}$ cele svote.

V svoji prošnji navaja letos prosilka, kakor je navedla že lanskega leta, da so njeni otroci res že vsi toliko stari, da ne more več zahtevati 25 gld. miloščine za nje, navaja pa tudi, da so vsi otroci bolehní, da sta ji dva že umrla za jetiko in da je eden njenih sinov, kateri je že dobil neko službo, moral pa to zopet zaradi bolezni pustiti. Ona je stara 58 let in je, kakor dokazuje zdravniško spričalo, zelo bolehná, tako da si ne more ničesar pri-
služiti s svojima rokama.

Z ozirom na to, da je njen mož Anton Kurent deželi služil nad 21 let, da je bil v vojaški službi nad 7 let in v drugi javni službi 5 let in je povsodi zadovoljilno služil, predlaga finančni odsek, da slavni zbor privoli v to, da dobi prosilka razun miloščine 75 gld., na katero ima pravico vsled sklepa iz l. 1874., še 25 gld. miloščine, tako da bi dobivala od 20. februarja prihodnjega leta naprej celo svoto 100 gld., ako seveda temu pritrudi tudi deželni zbor Štajerski. Na podlagi tega nasvetuje finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja Katarine Kurent, udove odgonskega sprevodnika, za podaljšanje miloščine v znesku 100 gld. se izročita deželnemu odboru z naročilom, da naznani deželnemu odboru Štajerskemu, da deželni zbor Kranjski dovoli prositeljici miloščino v znesku 100 gld. na leto, ako temu pritrudi tudi dežela Štajerska.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Krškega gledé podpore za napravo držajev ob Mirnski okrajni cesti.

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses von Gurksfeld um Subvention zur Herstellung von Geländern an der Neudegger Bezirksstraße.

Poročevalec Detela:

Slavni zbor! Čast mi je poročati v imenu finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora Krškega gledé podpore za napravo držajev ob Mirnski okrajni cesti. Cestni odbor utemeljuje svojo prošnjo s tem, da je v tekočem letu imel toliko izvanrednih troškov deloma za redno dobro vzdrževanje okrajnih cest, deloma za popravo skozi elementarne nezgode prouzročenih škod, da cestni okraj s svojimi slabimi močmi ne zmagá ogromnih troškov. Kar prvo zadene, se omeni, da na okrajni cesti „za Mirno“ vsled vedno večjega prometa od Mokronoškega okraja proti železnični postaji Sevnica ni zadostilo posipanje v jeseni 1887, ampak cestni odbor primoran je bil tudi spomladi 1888 to cesto izdatno posipati in nekaj držajev postaviti, kar je prizadjalo 223 gld. 60 kr. nepreliminiranih troškov. Tudi se je na tej cesti že precejšno število metrov držajev napravilo, vendar je pa še prav veliko krajev, kjer so držaji zaradi varnosti

potujočih zelo potrebni, pa sedaj zaradi pomanjkanja denarjev, katerih bi trebalo okoli 1.000 gld., neizpeljivi.

Nadalje se omeni, da je meseca marca t. l. o priliki velike povodnji okrajno cesto „za Savo“ proti Impolci $\frac{1}{4}$ ure od Pijavškega Sava tako poškodovala, da je poprava te škode s postavljenimi držaji vred stala 235 gld. 42 kr. Če se nadalje v poštevjemljuje še letošnja točo, po kateri so hudo zadete davkarske občine: Veliki Trn, Senuše, Ravno, Bučka, Hubajnica in Studenc, blagovoli visoki deželni zbor razvideti, da bodo letošnje doklade za kakih 800 gld. se skrčile.

Končno se še omeni, da ima sedanji cestni odbor 2 cestarja več, kakor prejšni odbori in sicer eden za okrajno cesto: Turn-Nemškavas-Veliki Trn-Smečice-Planina in drugi za okrajne ceste: Raka-Studenec, Raka-Bučka, Raka-Čučjamlaka, Raka-Sela, kar stane na leto 360 gld., cestna doklada pa 15%, torej nič večja, kakor poprej.

Finančni odsek je pač uvidel, da je tu podpora umestna. Ker pa vender v prošnji ni natanko razloženo, koliko bode stroškov, ker dalje ni priložen proračun, in se gledé države ne ve, v kaki daljavi in iz kacega materiala se bodo sestavili, tako da bode o vsem tem še deželnemu odboru treba natanko poizvedovati, nasvetuje finančni odsek:

„Prošnja se odstopi deželnemu odboru, ki naj na podlagi potrebnih poizvedeb dovoli cestnemu odboru primerno podporo.“

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Krškega gledé podpore za preložitvev klanca na Selah.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrassenausschusses von Gurkfeld um Subvention zum Zwecke der Umlegung einer steilen Straßenstrecke in Sela.

Poročevalec Detela:

Okrajni cestni odbor Krški prosi podpore za preložitvev klanca na Selah. V prošnji se navaja, da je preložitvev Selskega brega z ozirom na živahni promet na cesti, ki pelje čez Rako na Novo Mesto, Bučko, Škocijan, Studenec, Impolco do železniške postaje Sevnica, neobhodno potrebna. Lastnik Raške grajščine plem. Lenk je že pred dlje časom obljubil, da bo njegov oskrbnik napravil načrt. Ta načrt doslej še ni izdelan in se zaradi tega ni mogel dotični prošnji priložiti.

Ker se pa brez načrta in proračuna ne more že sedaj sklepati o tem, koliko podpore naj bi se cestnemu odboru dovolilo, zato ker se ne ve, koliko stroškov bode preložitvev te ceste prouzročila in ker bode morebiti treba ogleda na lici mesta preložitve, predlaga finančni odsek kakor pri prejšnji prošnji:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja se izroči deželnemu odboru, da na podlagi proračuna in poizvedeb dovoli primerno podporo. (Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora Metliškega gledé preložitvev okrajne ceste Verčice-Semič-Črnomelj in uvrstenja med deželne ceste.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrassenausschusses von Wöttling bezüglich Umlegung der Bezirksstraße Wertschitz-Semitsch-Tschernembl und Einreihung unter die Landesstraßen.

Poročevalec Detela:

Okrajno-cestni odbor Metliški prosi, da bi se cesta iz Verčice v Črnomelj tako preložila, da bi progala peljala čez Semič. Slavnemu zboru je že iz letnega poročila znano, da se namerava cesta iz Verčice v Črnomelj preložiti in da je v to svrhu izdelal inženir Wischnitzky načrt, katerega pa deželni stavbni urad še ni pregledal in stvar v deželnem odboru še ni rešena. Torej se finančni odsek ni mogel odločiti, ali je progala, katero je izmeril inženir Wischnitzky primernejša, ali pa progala, katero predlaga cestni odbor Metliški, kateri misli, da, ko bi se cesta preložila čez Semič, pride to na korist celi Beli Krajini, za Črnomelj pa pomenja to le pol ure ovinka. Vsekako je ta prošnja uvaževanja vredna, toda v sedanjem stanju tega vprašanja ni bilo mogoče finančnemu odseku meritorno o stvari sklepati. Kar se pa tiče daljne prošnje cestnega odbora, da bi se ta cesta uvrstila med deželne ceste, je omeniti, da je ta progala itak bila že v zadnjem načrtu cestne postave med deželne ceste uvrščena in ker bode letos ta načrt zopet predložen slavnemu deželnemu zboru, bode visoki zbor imel še priliko o tem sklepati.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni zbor naj sklene:

„Prošnja se izroči deželnemu odboru z naročilom, da se „pri ogledanju dotične proge ozira na v prošnji navedene razloge in da jo potem primerno reši.“

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji podobčine Visoko, okraja Kranjskega, gledé podpore za nov most čez Kokro.

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Untergemeinde Waisach, Bezirk Krainburg, um Subvention zur Herstellung einer neuen Brücke über den Kauferfluß.

Poročevalec Detela:

Soseska Visoška, obstoječa iz vasi Visoko in Milje, prosi, da bi se za napravo hrastovega mostu dovolila primerna podpora. V prošnji se navaja, da je bila v jeseni lanskega leta tako velika in huda povodenj, da je Kokra nanagloma narastla in stari že trohneli most poleg Visokega raztrgala in odnesla dné 1. listopada. Vsled tega je bila Visoška soseska primorana zaradi komunikacije s Predaseljsko in Predvorsko županijo, in ker ima Visoko veliko posestva onstran Kokre, letos nov hrastov most na starem mestu stesati in postaviti. Prošnji je priložen račun te zgradbe, ki kaže, da so troški znašali 508 gld. 77 kr.; dalje načrt tega mostu, iz katerega se razvidi, da je most popolnoma pravilno izdelan iz hrastovega lesa. Prošnja torej stvar s tem obziru popolnoma pojasnuje. Dalje se omenja v prošnji, da je Visoška soseska dobila 150 gld. podpore iz okrajne blagajnice, da pa ostali troški v znesku 350 gld. preveč zadenejo te dve vasi in da same ne morete trpeti teh troškov.

Dotična soseska je z davki preobložena, ona plačuje na leto 29% doklade. Dalje je bila letos prisiljena na svoji podružnici sv. Vida popraviti streho, kar je stalo 700 gld. Vas Visoko je pred nekaj leti pogorela in nasledki tega požara čutijo se še sedaj. V prošnji se dalje navaja, da je čas za kmetovalce jako neugoden, da ima žito in živina jako nizko ceno in da se denar celo za redne troške silno težko dobiva.

Prošnja je potrjena in priporočena po župnijskem uradu Šentjurskem in po županu v Šentjurji.

Finančni odsek je uvaževal vse navedene razloge in je sklenil priporočati: naj slavni deželni zbor dovoli za zgradbo tega mostu podporo 150 gld. iz deželnega zaklada.

(Obvelja. — Angenommen.)

11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva v Želimljah, da bi se izbrisalo posojilo za zgradbo ceste iz Studenca na Golo.

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Želimlje um Nachsicht des für den Straßenbau Brunnendorf-Golo erhaltenen Vorschusses.

Poročevalec Detela:

Županstvo občine Želimlje prosi, da bi slavni deželni zbor sklenil, naj se izbrše stari dolg za zgradbo ceste iz Studenca na Golo. Znano je visokemu zboru iz obravnave prejšnjih let, da se je cesta iz Studenca na Golo zgradila iz novega in da so troški znašali 5.654 gld. 05 kr. Ti troški bili so pokriti prvič iz subvencije deželnega zaklada v znesku 1.000 gld., potem s posojilom iz deželnega zaklada 1.000 gld., dalje je grof Leo Auersperg podaril v to syrho 600 gld. 90 kr. Občina Želimlje ostaja še na dolgu prisilni

delalnici za delavce, kateri so gradili cesto 1.000 gld., in za odkup zemljišč in druge troške ostali znesek 839 gld. 80 kr., torej je še pokriti vsega skupaj 2.839 gld. 80 kr.

Razvidi se, da se je ta cesta iz deželnih sredstev jako bogato podpirala. 1.000 gld. podpore za občinsko cesto je izredno velika podpora; dalje se je dalo posojilo v znesku 1.000 gld., prisilna delavnica čaka tudi že dolgo na plačilo, torej se ne more trditi, da se je zgradba slabo podpirala in županstvo se res nima ničesar pritoževati.

Obžalovati pa se mora, da se ravno ta cesta tako slabo vzdržuje, da se na nekterih mestih po tej cesti skoraj ne more več vozariti. Zaradi vzdrževanja te ceste so nastali prepiri med občino Želimlje in grajščino grofa Auersperga. Treba je bilo, da je deželni odbor poslal svojega tajnika na lice mesta, da se je stvar preiskovala in potem je deželni odbor določil, kako je vzdržavati cesto. To se je vršilo spomladi tega leta. Kolikor je pa deželni odbor poizvedel, se navzlic temu, da je natanko določeno, kdo mora posamezne kose ceste vzdržavati, se vender cesta ni nič popravila in je na nekterih mestih še vedno zelo slaba. Finančnemu odseku se gledé na zdatno podporo, katero je občina za zgradbo te ceste dobila iz deželnega zaklada, in ker se vidi malomarnost občine in županstva, ni zdelo umestno, odpisati dolg. Sklenilo se je, da se prošnja ne usliši, temveč izroča deželnemu odboru, da on stvar preiskuje in poizveduje, ali se je cesta popravila in ali je sedaj v dobrem stanu, ter da sme primerne obroke za poplačilo tega dolga dovoliti in morda občini del tega dolga odpisati.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja se izroči deželnemu odboru v daljno obravnavo.

(Obvelja. — Angenommen.)

12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Vojskem, okraja Logaškega, gledé podpore za popravo ceste.

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Vojsko, Bezirk Voitsch, um Subvention zur Herstellung einer Straße.

Poročevalec Detela:

Županstvo na Vojskem, v okraju Logaškem, prosi podpore za popravo občinske ceste.

V prošnji se navaja, da je dotična občina po vzdrževanju ceste hudo zadeta, ker je že letos imela veliko troškov in ker so troški za zboljšanje ceste proračunjeni na 1.771 gld. 60 kr. Tej prošnji je priložen načrt in proračun te zgradbe in finančni odsek je videl, kolikor je bilo mogoče po tem razsoditi, da je zgradba popolnoma primerna in potrebna. Občina navaja, da ni zmožna vseh teh troškov sama

trpeti, ker je imela tekom zadnjih let izvanredno veliko troškov. Nova šola se je zidala, cerkev in farovž sta se dodelala. Dalje se je razširilo pokopališče in vse to je stalo občini nad 4.000 gld. Občina plačuje od l. 1884. sem po 50% naklade in od l. 1886 sem 40%. Omenja se dalje, da občina želi, čeravno je imela toliko troškov, da bi se pot preložila, in občinski zastop je sklenil cesto popraviti, in v ta namen prositi visoki deželni zbor za primerno podporo.

Uvažujoč te razloge in krajevne razmere te občine, predlaga torej finančni odsek, naj se občini Vojsko za zgradbo dotične cestne proge dovoli podpora do 300 gld. po deželnem odboru. Samo po sebi se razumeva, da se bode denar šele izplačal tedaj, ko se bode deželni odbor prepričal, da je delo gotovo.

Finančni odsek torej predlaga:

Prošnja se izroči deželnemu odboru s tem, da občini Vojsko za zgradbo dotične cestne proge dovoli podporo do 300 gld. iz deželnega zaklada, katera je izplačati tedaj, kadar se bode deželni odbor prepričal, da je delo gotovo.

(Obvelja. — Angenommen.)

13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Janeza Pintareli iz Ajdovščine za podporo valed škode po povodnji.

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Johann Pintareli von Haidenschaft um Subvention anlässlich der Beschädigungen in Folge Überschwemmung.

Poročevalec Detela:

Janez Pintareli v Ajdovščini prosi podpore in utemeljuje svojo prošnjo s tem, da je bilo pri zadnji povodnji v Vipavski dolini njegovo zemljišče v občini Ustje zelo poškodovano, tako da bode zidati moral nov podporni zid za 90 gld. Obrnil se je tudi do okrajnega glavarstva za podporo, a to mu je odgovorilo, da se mu v primeri s škodo davek odpiše, pa da se taka podpora dovoliti ne more. Iz cenitve te škode po cenilcih se vidi, da škoda znaša 92 gld. 80 1/2 kr., posestna pola pa kaže, da ima dotična njiva 4 gld. 38 kr. čistega dohodka.

Z ozirom na to, da je sploh težko v takih posameznih slučajih odločiti se za podporo zaradi škode, katera je bila provzročena po elementarnih nezgodah, posebno pa v tem slučaju, ker niti dokazano ni, v kakih denarnih razmerah je dotični prosilec, ker ni potrjeno niti od županstva, niti od župnijskega urada, da je res podpore potreben, dalje pa tudi gledé na to, da dotični, akoravno je posestnik v Ustji, ni Kranjski deželan, ker biva v Ajdovščini ter spada pod Goriško, se finančni odsek ni mogel ozirati na to prošnjo in predlaga: Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja Janeza Pintareli-a se odkloni.

(Obvelja. — Angenommen.)

Deželni glavar:

Gospod deželni predsednik ima besedo.

Deželni predsednik baron Winkler:

Štejem si v čast, visokemu zboru naznaniti, da mi je ravnokar došla telegrafična vest od prevzvišene-ga gospoda ministerskega predsednika, katera se glasi tako-le (bere — liešt):

„Über Allerhöchsten Auftrag Seiner Majestät er-suche ich dem dort versammelten Landtage für die an-läßlich des Allerhöchsten Namensfestes dargebrachten Glückwünsche den Allerhöchsten Dank bekannt zu geben.“
Ich bitte, dies zur Kenntniß zu nehmen.

14. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Vinica, da se prekliče prepoved namakanja konopelj v Kolpi.

14. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Weiniz um Aufhebung des Verbotes des Einweichens von Hanfstauden im Kulpaflusse.

Poročevalec dr. Papež:

V imenu upravnega odseka imam čast poročati o prošnji občine Vinica, da se prekliče prepoved namakanja konopelj v Kolpi. Prošnja je le kratka, pa tako važne vsebine, da bi si usojal z dovoljenjem gospoda deželnega glavarja jo prečitati.

Deželni glavar:

Ker vem, da se bodo gospodje poslanci zanimali za vsebino te prošnje, prosim gospoda poročevalca, da jo prečita.

Poročevalec dr. Papež:

(Bere — liešt:)

„Slavni deželni zbor! Tukajšni prebivalci nosijo še precej domačo belo platneno opravo, katero sami pridelajo iz konopelj. V to svrhu pa je treba konoplje namakati v Kolpi. Nekaj časa sem je prepovedano konoplje namakati v Kolpi. Ako bi ostala ta prepoved v veljavi, potem bi morali ljudje domačo opravo opustiti in si slabo obleko za drag denar kupovati, med tem, da so dozdam še platno prodajali in si tako pridobivali marsikteri goldinar za davek in hišne potrebe. Vrh tega je delo v nravnem oziru koristno in pripomoček zoper lenobo. Domače platno je sredstvo zoper prevzetnost v obleki. Ako je zarad omenjene prepovedi domači pridelek uničen, potem bi moral že itak siromaški kmetski narod popolnoma propasti.

Namakanje konopelj v Kolpi, ki traja vsako leto kakih 14 dni, ne škoduje ne rakom ne ribam, ker ljudje že več sto let namakajo konoplje v Kolpi in

imajo vender še zdaj ne samo ribe, ampak tudi prav okusne rake.

Namakanje konopelj v Kolpi dovoljeno je na hrovaški strani.

Gledé tega naj blagovoli slavni deželni zbor ukreniti, da bo dovoljeno namakati konoplje v Kolpi, za kar ponižno prosi podpisano županstvo.

Županstvo na Vinici dné 10. septembra 1888.

Peter Malič,

župan.

Juri König,
župnik-odbornik.

Josip Malič,
svetovalec.“

Ko sem prevzel referat o tej prošnji v upravnem odseku, zdelo se mi je umestno, za svojo osebo obrniti se precej do znanega strokovnjaka v ribarskih stvaréh, do onega gospoda, ki nam je lanskega leta omogočil, tako zdatno predrugačiti vladno predlogo ribarske postave. On mi je na to — usojam si tudi to kratko pisanje prebrati — odgovoril sledeče (bere — liešt):

„Kar sem zvedel o Kolpi in konoplji moram reči: „Aut ribe, aut Konopelj — namakanje je absolutno škodljivo. Kam naj gredo ribe skozi 3 tedne“ — to je ravno tisti čas, o katerem omenjajo prosilci, da namakajo konoplje — „naj si bode od 1. ali 15. septembra?““ Po zimi, v mrazu gredo ribe v globoko vodo, ki je pa tudi ob krajih, in „smerdoča“ od konoplja teče najpred za krajem. Ob Kolpi ne morem si misliti takih bregov, teče počasi in tudi hitreje, a vedno naprej in nese daleč osnaževalno tvarino. Škoda je eklatantna na ribah in tudi postane voda nepitna, kjer odteka konopelj. Dasi je Kolpa jako lepa ribiška voda, ki je jako uničena od: 1. konoplja, 2. omotnice, 3. dinamita, in to tako, da se omotnica in dinamit ne splačujeta več že nekaj let sem in se je pokazala zopet drobnjad. Hrvatje namakajo, zdaj naj še Kranjci ono, kar se počasi zarašča, pomagajo končati. Ogerska bo javoljne postopala proti namakanju; kar mi je znano, je tam mnogo zanimanja za ribarstvo. Palčič Jože, vulgo Rus v Primosteku, ribič in posestnik je povedal: „Ribe pocerkaajo od konoplja, voda je ko gnojnica po 3 tedne, cel mesec. Iz potoka v vasi Ribnik (Hrvaško) so raki kar vun lezli — tam ni bilo račje kuge — ko so konopljo namočili, ribe se pa ne morejo umakniti in pocerkaajo. Konopelj strašno škoduje vodi; kadar perejo, bi videli, kaka smrdoča je tam.“ Enako čul sem v Metliki in drugod. Sicer pa tudi na Hrvaškem žandarmi odganjajo ljudi, kakor sem čul, za gotovo pa ne vem.“

To je strokovnjaško mnenje o stvari in iz tega je razvideti, da je namakanje konopelj pač slabo za ribe. Meni se je zdelo važno, navajati vse te podatke, akoravno deželni zbor v ribarsko-polijskih zadevah ni kompetenten, temveč le politično oblastvo. Pač pa bi mogel deželni zbor prosilcem pomagati na drug način ter priporočati visoki vladi, naj se ozira na to prošnjo. Priznано je namreč, da gre industriji prednost pred ribarstvom in vsi prebivalci ob Kolpi imajo to domačo industrijo, da si izdelujejo iz svojih pridelkov plátnene obleke zase in razun tega uporabljajo to obleko tudi za iztrženje po sosednjih pokrajinah. Gotovo je in se ne more nikakor zanikati, da

velja in je veljalo tudi lanskega leta povodom posvetovanja o ribarski postavi v upravnem odseku načelo, da ima vsekako industrija prednost pred ribarstvom. To načelo velja tudi tu, akoravno gre le za lokalno in skorej izključno le domačo industrijo.

Zato se je upravnemu odseku zdelo potrebno, priporočati visoki vladi prošnjo v uvaževanje in sklenil se je predlog:

Visoki deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se naroča, da prošnjo občine Vinice izroči visoki c. kr. deželni vladi s prošnjo, naj blagovoli ozirati se na vse v prošnji navedene razmere in razloge za preklic ali vsaj za omejitev prepovedi proti namakanju konopelj v Kolpi.

Poslanec Pfeifer:

Slavni zbor! Oglášam se o stvari, ki sicer ne zadeva vse naše dežele, niti vsega mojega volilnega okraja; za jeden del mojih volilcev pa je prav pomnljiva. Občina Vinica namreč poudarja v svoji prošnji prepoved namakanja konopelj v Kolpi, vsled katere prepovedi oni stanovniki mojega volilnega okraja, ki stanujejo ob reki Kolpi, ne smejo namakati konopelj v tej reki — ker nekateri gospodje pri zeleni mizi mislijo, da se s tem namakanjem ostrupé ribe in raki v tej vodi. Vemo pa dobro, da si ravno omenjeni posestniki pripravljajo vso svojo obleko doma in da konoplje jako potrebujejo za to lepo svojo narodno nošnjo.

Ni samo lepa beseda, ako Vam zagotavljam, gospôda moja, da je obstanek tega narodnega dela važen ne samo z gospodarskega, marveč tudi s stališča narodnega duhovnega življenja.

V teh krajih je zaslužek težek in redek, za to morajo ljudje, kolikor je le mogoče paziti, da si z lastno produkcijo dobé „in natura“ svoje potrebe. Domače sukno, domače platno ima še svojo veliko veljavo ravno zavoljo svoje dobrote in trajnosti.

Vsak ve, da bode domač pridelek nosil najmenj še jedenkrat tako dolgo, kakor kupljeno tvorniško robo, če je tudi po svoji zunajnosti domači jako podobna; ker tudi to je treba omeniti, da Zagrebški židje n. pr. Feigelstock in Wasserthal in dr. na debelo (veliko) posnemajo narodno blago za obleko in obleke prodajo mnogo, če tudi ni tako dobra, ko domača, draga pa je dosti.

Je torej gospodarske važnosti, da mi podpiramo ta narodni obrt, da ni narod prisiljen kupovati slabe stvari drago, stvari, ki je draga, ko bi se tudi ceno prodajala, ravno zato, ker je slaba.

V duhovnem pomenu pa je važno, da ohranimo krepkemu nepokvarjenemu narodu Bele Krajine domače platno, narodno nošnjo kot sredstvo zoper potuževanje, zoper prevzetnost v obleki, da branimo in podpiramo to narodno delo, ker le predobro vemo, da naše ljudstvo, čim več si kupuje cenéga, pa ravno za to slabega blaga, tem bolj si pogoršava svoje že tako žalostno stanje tudi v tem pogledu, da se odučava od enega koristnega dela, da se oduči varovati in tako rekoč spoštovati robo, katere si ni samo izdelovali in o kateri vé, da ni kaj prida. Vse to pa na duševno stanje ne more dobro vplivati in draži ljudij, ko morajo nositi kupeu za slabo robo težko

prisluženi denar, za robo, katero bi si radi in lahko doma izdelovali — ko bi ne bilo te nesrečne prepovedi namakanja konopelj.

To razdraženje je tem večje, ko ljudje vidijo, da na hrvatski strani v isti reki Kolpi se more in sme namakati to, kar se na naši ne sme.

Ljudje tega ne morejo razumeti in mislim, da se stvar res ne umeje lahko, kakor bi človek mislil.

Pravijo sicer, da v tako ostrupljeni vodi raki ne živé in da se s tem podkopava drug važen oddelek narodnega zaslužka. Ali zagotoviti smem visoki deželni zbor, da so ti naši raki v borbi za obstanek tako krepki postali, da se te vode ne boje, da se v tej vodi dobro počutijo in da jih je ravno v Kolpi več nego drugje, kjer konopelj ne namakajo. To morem in moram trditi prav odločno iz lastne skušnje.

Ko sem več let zaporedoma obiskoval svoje vilice ob Kolpi in pri tej priliki slastno zaužival rake iz Kolpe, ki so se mi prav dobro prilegli in tudi prerano umrlemu deželnemu glavarju grofu Thurnu, ki je 30. avgusta 1887 obiskal Vinico in si pri tej priliki privoščil v moji navzočnosti par rakov iz Kolpe. Zatorej mislim, da se prepoved namakanja konopelj do srede Kolpe lahko prekličé, tem bolj, ker naši ljudje se tej prepovedi izogibati znajo ter gredo na hrvatsko stran in od tam namakajo konoplje.

Obstanek tega domačega obrta je gotovo večje vrednosti, kakor vsi raki in ribe v Kolpi, ki ne zaslužijo več ozira nego prebivalci ob reki Kolpi; torej priporočam vrle Belokranjce varstvu slavne vlade. (Klici na levi: — Ruŕe finš: Dobro! dobro!)

Deželni predsednik baron Winkler:

Omenil bi samo, da sem že zadnjič, ko sem imel čast naznaniti visokemu zboru, da je Njegovo Veličanstvo potrdilo načrt ribarskega zakona, izrekel, da bode treba še izdati dotični zvršilni ukaz, kateri bode obsegal policijska določila o ribarstvu. Predno se pa ta ukaz izdá, bode treba o tem zaslišati še strokovnjake, in vlada se bode takrat gotovo ozirala tudi na prošnjo, ki je sedaj v razpravi. Se ve, da bode odvisno od mnenja strokovnjakov, bode

li mogoče ustreči želji, izraženi v tej prošnji, ali ne. Vlada bode na vsak način za to skrbela, da se, kolikor mogoče, spravijo v soglasje interesi ribarstva z interesi dotičnih obrtnij.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meinet sich.)

Ker tudi gospod poročevalec nima ničesar več omenjati, preidemo na glasovanje. Prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom upravnega odseka, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Gledé točke 15. današnjega dnevnega reda bi se priporočalo pritrditi nasvetu, kakor ga je gospod poročevalec izrazil proti meni, da bi se namreč prošnja okrajnega cestnega odbora v Trebnem, za uvrstitev ceste Radna-Mokronog-Mirna-Velika Loka do državne ceste, uvrstila med deželne ceste, ne rešila že danes, temveč šele zajedno z cestno postavo, ki bode v letošnjem zasedanji še prišla na razgovor in sklepanje slavnega zbora, kateri bode takrat priliko imel ozirati se na to prošnjo.

(Ni ugovora. — Wird kein Widerspruch erhoben.)

Ker nihče ne ugovarja, mislim, da se vsi gospodje strinjate s tem nasvetom, odložim torej točko 15. z dnevnega reda.

Gledé zadnje točke dnevnega reda, naznanja gospod poročevalec, da stvar še ni rešena v odseku in torej ni mogoče danes o njej poročati.

Prestopim k sklepu seje.

Naznaniti imam visokemu zboru še sledeče:

Upravni odsek zboruje precej po seji; finančni odsek zboruje v pondeljek 8. oktobra ob 3. uri popoldne.

Prihodnjo sejo določim na torek 9. oktobra in sicer s sledečim dnevnim redom:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Sklepam sejo.

Konec seje ob 12. uri 15 minut popoldne. — Schluß der Sitzung um 12 Uhr 15 Minuten nachmittag.

